

Utkast förhandlingsmandat för handels- 2012/13:FPM100 och investeringsavtal mellan EU och USA

Utrikesdepartementet

2013-05-17

Dokumentbeteckning

KOM (2013) 316 Final

Rekommendation till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett omfattande handels- och investeringsavtal, kallat det transatlantiskapartnerskapet för handel och investeringar, mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater

Sammanfattning

Den 15 mars presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till bemyndigande för kommissionen att inleda förhandlingar med USA om ett handels- och investeringsavtal. Kommissionen lade samtidigt fram ett förslag till förhandlingsdirektiv. Förslaget till mandat innebär bl.a. att avtalet mellan EU och USA ska medföra en ömsesidig liberalisering av handeln med varor och tjänster och sträva efter att gå utöver nuvarande åtaganden inom ramen för WTO. Avtalet föreslås bestå av tre huvudsakliga delar: a) marknadstillträde, b) frågor om reglering och icke-tariffära hinder samt c) bestämmelser. Dessa delar ska förhandlas parallellt och utgöra ett enda åtagande. Mandatet diskuteras för närvarande i den handelspolitiska kommittén.

Ett partnerskapsavtal mellan EU och USA för handel och investeringar är en svensk prioritering i den transatlantiska relationen. Ett sådant avtal är av stor ekonomisk och politisk vikt. Studier av kommissionen och flera medlemsstater, däribland Sverige, visar att ju bredare och mer omfattande avtalet blir, desto större blir de positiva effekterna för parterna.

För att ge kommissionen de bästa förutsättningarna att uppnå ett ambitiöst och omfattande partnerskapsavtal med USA anser regeringen att

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Vid ett toppmöte mellan EU och USA den 28 november 2011 beslutades att ge det Transatlantiska ekonomiska rådet i uppdrag att etablera en högnivågrupp för jobb och tillväxt. Rådet inrättade sedermera *Högnivåarbetsgruppen för jobb och tillväxt* med uppgift att identifiera åtgärder för att öka den transatlantiska handeln och investeringarna i syfte att skapa nya arbeten, ekonomisk tillväxt och förbättra den internationella konkurrensen. Gruppen uppmanades att undersöka bl.a. följande områden:

Konventionella handelshinder för varor som t.ex. tullar och tullkvoter; reducera, eliminera eller förhindra uppkomst av hinder för handeln med varor, tjänster och investeringar; möjligheter för att stärka och förbättra föreskrifters och standards kompatibilitet; reducera, eliminera eller förhindra uppkomst av onödiga icke tariffära hinder för handeln inom alla områden, och förstärkt samarbete för utveckling av regler och principer i fråga om globala frågor av gemensamt intresse för att uppnå samma ekonomiska mål i relation till tredjeländer.

Arbetsgruppens slutliga rapport överlämnades den 11 februari 2013. Gruppens rekommendation var att USA och EU skulle lansera förhandlingar om ett omfattande, ambitiöst avtal som innehåller en stor bredd av bilaterala handels- och investeringsfrågor, inklusive föreskrivande frågor och som bidrar till utvecklingen av globala regler. I ett gemensamt uttalande från ledarna i USA och EU (President Obama och ordförandena Herman Van Rompuy och José Manuel Barroso) den 13 februari 2013 uppgavs att båda parter avsåg initiera sina respektive interna procedurer för att frihandelsförhandlingar skulle kunna lanseras.

Mot den bakgrunden presenterade kommissionen den 12 mars 2013 en rekommendation till rådets beslut om bemyndigande för kommissionen att inleda förhandlingar om ett omfattande handels- och investeringsavtal, kallat det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar, mellan EU och USA (TTIP).

1.2 Förslagets innehåll

Rekommendationen till rådets beslut om bemyndigande för kommissionen att inleda förhandlingar med USA bygger på att ett avtal uteslutande ska innehålla bestämmelser om handel och handelsrelaterade frågor som är

tillämpliga parterna emellan. Kommissionen ska förhandla avtalets bestämmelser utifrån de förhandlingsdirektiv som rådet beslutar om.

2012/13:FPM100

Avtalet ska bekräfta att partnerskapet baseras på gemensamma värderingar, däribland skydd och främjande av mänskliga rättigheter och internationell säkerhet, samt att det ska vara omfattande och helt i överensstämmelse med regler och skyldigheter inom ramen för WTO.

Avtalet, som ska resultera i en ömsesidig liberalisering av handeln med varor och tjänster och gå utöver nuvarande WTO-åtaganden, föreslås bestå av tre huvudsakliga delar: a) marknadstillträde, b) frågor om reglering och icke-tariffära hinder samt c) bestämmelser. Dessa delar ska förhandlas parallellt och ingå i ett enda åtagande vilket ska borge för att det blir en lämplig avvägning mellan avskaffande av tullar och avskaffande av onödiga regleringshinder för handeln.

Avtalets mål

Avtalets mål är att ta till vara den outnyttjade potential som en fullt ut genomförd transatlantisk marknad skulle innebära och generera nya ekonomiska möjligheter för att skapa arbetstillfällen och tillväxt genom ökat marknadstillträde samt skapa en större överensstämmelse mellan regelverken. De områden som ska ingå i förhandlingen är: handel med varor och tjänster, investeringar, offentlig upphandling, regleringshinder och icke-tariffära hinder, immateriella rättigheter, handel och hållbar utveckling, regler om fungerande kontroller av handeln och tullsamarbete, handel och konkurrens, handelsrelaterade energi- och råvarufrågor, handelsrelaterade aspekter på små och medelstora företag, kapitalrörelser och betalningar samt en institutionell ram inklusive en tvistlösningsmekanism.

1.3 Gällande svenska regler och förslagetts effekt på dessa

Ett handels- och investeringsavtal mellan EU och USA kommer att baseras på EU:s regelverk och/eller nationell lagstiftning som redan är på plats i medlemsstaterna. Till följd av avtalets förväntade bredd och omfattning kan det emellertid inte uteslutas att såväl EU-regelverket som det nationella regelverket måste förändras.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Målsättningen med avtalet är att öka handel och investeringar mellan EU och USA genom att skapa en transatlantisk marknad som ger nya jobb och tillväxt hos båda parter. Ett avtal EU-USA kommer också att innebära ett tullintäktsbortfall för EU:s budget och därmed även påverka den svenska statsbudgeten. Hur stort detta blir kommer bland annat att bero på vilken varuomfattning avtalet kommer att få.

Kommissionen har gjort en konsekvensanalys av de framtida handelsrelationerna EU-USA (SWD (2013)68 final). Analysen visar att ett ambitiöst och omfattande handels- och investeringsavtal fram till 2027 skulle innebära en ökning av EU:s BNP med 0.27 %. EU:s export skulle öka med 16,16 %, motsvarande en ökning med 108 miljarder euro och importen med 23,20 % motsvarande 101 miljarder euro. Ett ambitiöst avtal förväntas få positiva effekter även på den globala ekonomin.

Enligt Kommerskollegiums utredning av den 1 november 2012 "Potential effects from an EU-US Free Trade Agreement – Sweden in focus" skulle den bilaterala handeln Sverige-USA öka avsevärt. Under förutsättning att alla tullar och 25 % av alla icke-tariffära handelshinder förhandlas bort skulle den svenska exporten öka med 17 % och importen med 15 %.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Ett partnerskap mellan EU och USA för handel och investeringar är en svensk prioritering i den transatlantiska relationen. Den fördjupade ekonomiska och samhälleliga integration som avtalet skulle innebära kommer långsiktigt att bidra till att stärka den transatlantiska relationen såväl ekonomiskt som politiskt. Ekonomiska studier av kommissionen och flera medlemsstater, däribland Sverige, har visat att de positiva ekonomiska effekterna för parterna blir större ju bredare och mer omfattande avtalet är. Mot den bakgrunden är regeringens målsättning att ett transatlantiskt partnerskap för handel och investeringar ska vara så brett och omfattande som möjligt. För att ge kommissionen de bästa förutsättningarna att uppnå ett sådant resultat anser regeringen att kommissionens förhandlingsmandat ska vara brett, fokusera på EU:s offensiva intressen och ge kommissionen tillräckligt handlingsutrymme. Sverige argumenterar även för vikten av att mandatet godkänns vid handelsministtermötet den 14 juni 2013 för att förhandlingarna ska kunna lanseras vid toppmötet mellan EU och USA samma månad.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

En grupp medlemsstater, däribland Sverige, har argumenterat för ett ambitiöst och heltäckande mandat med tillräckligt handlingsutrymme för kommissionen medan vissa andra medlemsstater valt att främst fokusera på sina skyddsintressen med krav på områden som ska undantas från förhandlingarna.

Europaparlamentet, EP, har ingen formell roll vid utarbetandet av kommissionens förhandlingsmandat eller i den kommande förhandlingen. EP har emellertid ett politiskt inflytande och har visat ett stort intresse för fördjupad handel och ekonomiska förbindelser med USA. Utskottet för Internationell handel, INTA, antog i oktober 2012 en resolution om handel och ekonomiska förbindelser med Förenta staterna (2012/2149 (INI). Ytterligare en resolution specifikt för TTIP kommer att antas under april månad. Intresset för TTIP är stort och referenser till de kommande förhandlingarna tenderar att uppmärksammas på många håll i EP.

När avtalet mellan EU och USA är slutförhandlat ska EP lämna sitt godkännande.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommerskollegium har av Utrikesdepartementet fått i uppdrag att inkomma med yttrande över vilka de svenska intressena är i den förestående förhandlingen om TTIP. Kollegiets svar inkommer den 7 juni 2013.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rådet förslås anta beslutet med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 218.3 och 218.4. Enligt artikel 218.3 ska kommissionen eller, om det planerade avtalet uteslutande eller huvudsakligen gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik lägga fram rekommendationer för rådet som ska anta ett beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar och, med hänsyn till vad det planerade avtalet gäller, utse unionens förhandlare eller chefen för unionens förhandlingsdelegation.

Enligt artikel 218.4 får rådet ge förhandlaren direktiv och utse en särskild kommitté, med vilken samråd ska ske under förhandlingarna.

Förhandlingarna ska föras i samråd med den handelspolitiska kommittén i enlighet med artikel 207.3 i fördraget. EP deltar inte formellt i förfarandet.

Beslutet kommer fattas med kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

EU har så kallad exklusiv behörighet inom handelspolitiken. Rekommendationen till förhandlingsmandat är därför inte föremål för subsidiaritetsprövning.

2012/13:FPM100

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Utkastet till mandat diskuterades första gången den 15 mars 2013 vid ett informellt möte på generaldirektörsnivå i rådets handelspolitiska kommitté. Mandatutkastet har även behandlats på ministernivå den 18 april 2013 vid ett informellt handelsministermöte. Ärendet kommer att diskuteras löpande i den handelspolitiska kommittén.

Synpunkter på utkastet har under arbetets gång inhämtats från Kommerskollegium. Svenska skriftliga kommentarer delgavs kommissionen den 27 mars 2013. Ett reviderat mandatutkast presenterades den 30 april varpå svenska skriftliga kommentarer delgivits kommissionen även den 8 maj. INTA kommer att anta en resolution om förhandlingarna om ett handels- och investeringsavtal mellan EU och USA innan mandatet godkänns.

Målsättningen är att mandatet ska antas vid handelsministermötet den 14 juni 2013 vilket innebär att behandling i Coreper torde ske i slutet av maj 2013.

4.2 Fackuttryck/termer